

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računata se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša. — Na naročbe, brez istodobne vpošiljatve naročnine, se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiritopne petič-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolé frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnistvu naj se blagovoljivo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnništvo pa s Kongresnega trga št. 12.

Telefon št. 34.

Kuga grozi.

Lloydova ladja „Berenice“ je zapustila Genovo in jadra proti Trstu. S to ladjo se nam bliža strašna nevarnost, a tista lenoba, ki se zove avstrijski uradni šimel, se še vedno ne gane.

„Berenice“ je okužena ladja. Na tej ladji so se primerili v kratkem času štirje slučajji kuge. Vse štiri obolele osebe so za kugo umrle, in od tedaj niso pustili v nobenem pristanu, da bi se bil kdo s te ladje izkrcal, niso pustili, da bi bil kdo na kopno stopil, dobro vedoč, kako strahovita nevarnost jim preti.

Ta ladja pride v nekaterih dnevih v Trst, in sodeč po tem, kake priprave se delajo za nje sprejem, moramo reči, da se vlada niti v najmanjši meri ne zaveda svoje dolžnosti, še več, da hoče vlada nekaterim bogatašem na ljubav spraviti v nevarnost življenje mnogo tisoč ljudi.

Ladja, na kateri so štiri osebe umrle za kugo, je okužena, in bi se morala prav za prav potopiti, zakaj samo na ta način bi se dala odstraniti grozeča nevarnost. Pri nas na to niti v sanjah ne mislijo, prav kakor da bi življenje še toliko tisoč ljudi ne bilo vredno toliko, kakor ta ladja. Še več! Ne samo ladjo hočejo ohraniti, tudi blago, ki je vozi. Ladija je otovorjena s kavo, ki je vredna dva milijona goldinarjev. Ta kava se ne bo uničila in tudi vreč ne čerjo uničiti, češ, da so nove. To je višek lahkomišnosti in malomarnosti, proti kateri moramo slovesno ugovarjati.

Iz vsega postopanja sanitetnih organov se vidi, kako malo jim je mar, da bi preperečili zanešenje najstrašnejše vseh nalezljivih boleznij, in kako zelo jim je pri srcu ušoda tiste kave in tistih žakljev, ki se nahajajo na imenovani ladji.

Vladni organi so v soboto razglasili, da je na tej ladji, na kateri so štiri osebe za kugo umrle — morda jih je še kaj več pomrlo, pa se je to zamolčalo — „der

Gesundheitszustand ein ausgezeichneter“. Vladna glasila trobijo v svet, da se po kavi kuga ne prinese, kar obuja v krogu strokovnjakov samo posmeh. In za pomirjenje občinstva se razglašajo, da se bodo uničili tisti žaklji, katere so okužene podgane onesnažile! Kako bodo okužene podgane od neokuženih ločili, tega nihče ne pove. To razglasilo svedoči, da niti žakljev ne čerjo uničiti, dasi vedo, da so vsi po podganah onesnaženi, in dasi vedo, da se kuga prav po podganah in po onesnaženih vrečah najhitreje zanese.

V očigled takemu postopanju je naravno, da vlada veliko vznemirjenje. To je toliko bolj opravičeno, ker se je šele pred kratkim izkazala skrajna brezvestnost tržaških sanitetnih organov, tedaj namreč, ko se je na ladji „Polis Mitilene“ primeril slučaj kuge. Ne po zaslugi zdravnikov, ki so se na vse načine trudili, da prikrijejo to stvar, ampak samo srečnemu slučaju se je zahvaliti, da se kuga tedaj ni razširila. Kake posledice zamore tako postopanje imeti, to se je pokazalo v Hamburgu leta 1893. Tedaj so ladje po krivdi sanitetnih organov zanesle v to mesto kolero, vsled katere je umrlo 12.000 ljudi.

Kuga je pa še veliko strahovitejša, kakor kolera, in zato na neposredne sosede Trsta, prihod okužene ladije „Berenice“ navdaja z bojznijo, sešeno, ker so nam v Trstu vladajoče preklaverne zdravstvene razmere dobro znane. Zdravstvene razmere v Trstu so take, da se mora vsaka nalezljiva bolezen hipoma razširiti, čim se zanese v mesto. Tega pa se je bati, zlasti se je bati radi tega, ker niti toliko obzirov na prebivalstvo nimajo, da bi se odločili za uničenje vreč, po katerih se kuga najgljje zanese. Gre se za nekaj tisoč goldinarjev, a še te se hoče prihraniti tržaškim bogatašem, če tudi vsled tega umrje nekaj tisoč po božji podobi ustvarjenih bitij!

Ljubljansko županstvo je pač storilo, kar je v njegovih močeh, da zavaruje mesto

pred grozečo nevarnostjo. V Trstu se sploh ne da nič storiti, ker če bi se hotelo tam zdravstvene odnose izboljšati, bi bilo treba požgati celo staro mesto. Vsled tega pa ima vlada toliko bolj dolžnost, da varuje prebivalstvo, in da v ta namen postopa z vso brezobzirnostjo, tudi če bi radi tega kak tržaški milijonar moral utrpeti nekaj tisoč novih vreč. Vlada, to je več kakor očitno, nima namena, storiti vse to, kar je treba, zato je pa toliko čudovitejša, da se za to ne zmeni parlament. Ko bi se drugod tako postopalo, kakor pri nas, bi nastal v parlamentu največji vihar. Ko so se na Dunaju primerili nekateri slučajji kuge, je bilo vse pokonci, sedaj pa, ko se bliža Trstu okužena ladija, se nihče za to ne zmeni. Ta žalostna družba v parlamentu se bo za stvar šele tedaj zmenila, ko bo že prepozno. S tem pa ljudstvo ne more biti zadovoljno in zahteva, naj parlament prisili vlado, da ne bo upoštevala samo koristi tržaških milijonarjev, nego da stori vse, kar se da storiti, da se odvrne strašna bolezen, katero nam morda prinaša ladija „Berenice“.

Iz hrvatskega sabora.

V soboto, dne 2. t. m. je bil v seji hrvatskega sabora podan naslednji, proti banu grofu Khuenu-Hedervaryju naperjeni predlog, katerega prijavišamo iz posebnih razlogov v izvirniku:

Predlog dra. Franka Potočnjaka, predan na ruke predsednika sabora g. Vase Gjurgjeviča u saborskoj sjednici XIX. dana 2. prosinca 1899.

Sabor kraljevina Hrvatske i Slavonije zaključuje, da odgadja obdržavanje saborskih sjednica i obustavlja svako parlamentarno djelovanje sve dotle, doklegod čast bana bude obnašav pravorjekom sudbene porote difamirani grof Dragutin Khuen Hedervary.

Predsjedništvo sabora poziva se, da o

ovom zaključku bezodvlačno obaviesti to ministra predsjednika koli kralja.

Obrazloženje.

Madjarski gradjanin Julijo Ertl naj zvalo je u tiskopisima i javno proglasio grofa Dragutina Khuena Hedervaryja prostom varalicom.

Radi toga tužio ga je grof Dragutin Khuen Hedervary sbog klevete i uvrede poštenja i zahtievao, da bude priznat krivim i kažnjen.

Gjurska porota, pred kojom se razprava na tu tužbu vodila, riešila je Julija Ertla od krivnje — i klevete i uvrede poštenja.

U povodu te osude, koja je Julija Ertla riešila obtužbe grofa Dragutina Khuena Hedervaryja odbila sa njegovim zahtjevom, da bude šticeu u poštenju — grof Dragutin Khuen Hedervary utekao se žalbom ništovnom vrhovnom sudistvu, koje mu je taj pravni liek kano neuvažen zabacilo.

Prema tomu stoji činjenica, da je pravorjekom porote grof Dragutin Khuen Hedervary lišen sudbene zaštite poštenja i da onaj, tko ga nazove prostom varalicom, ne počinja ni klevete ni uvrede poštenja.

Pravorjek gjurske porote, priznat varljivo donesenim i po vrhovnom sudistvu, difamirao je grofa Dragutina Khuena Hedervaryja.

Akcijom Julija Ertla grof Dragutin Khuen Hedervary bio je samo napadnut u svom poštenju, koje bi mu bilo ostalo nenarušenim, ako i ne povse nedvojbenim, da ju je prešao ignorovanjem.

Nu pošto se je on utekao sudu, da napadnuto svoje poštenje obrani, mogao je intaktan u svojem poštenju ostati samo tako, da sudbeni pravorjek navode Julija Ertla označi klevetom a postupak njegov uvredom grofova poštenja.

Pravorjek suda glasi protivno, — riešava Julija Ertla obtužbe, a glede grofa Dragutina Khuena Hedervaryja ovlašćuje na lišenje osobnoga poštenja.

LISTEK.

„Profesorji“.

(Spisal B.)

Nekaj let je že minilo, odkar sem se sestel v svojem službenem mestu s starim prijateljem.

Lovca je on in lovca sem jaz. Kaj je naravnjsega, kakor to, da sva se pogovarjala pri najinem sestanku večinoma o lovu!

Bilo je koncem slukine sezone, sredi novembra. Tisto leto ni bilo posebno ugodno za lov na sluke, in jih pri nas ob času poseta mojega prijatelja ni bilo več. Zanimalo me je torej, kako se je obnesel lov na te lepe tice v kraju, kjer službuje moj prijatelj. Ni se posebno obnesel. Ker pa ni v vseh krajih enako, sem hotel vendarle izvedeti, ako ima moj prijatelj še kaj sluk v svojem obširnem lovišču.

„Ne“, mi odgovori z zagotovostjo lovca, kateri ve za vsako žival v svojem lovišču. „Sluke so že šle, toda štiri profesorje imam v lovišču. Ako Vam drago, pridite, da jih malo vznemiriva!“

„Štiri profesorje!“ odvrnem začuden. „Te divjačine pa ne poznam, dasi sem se prirodoslovja dobro naučil in tudi z očetom Brehmom sklenil tesno zvezo.“

„Le pridite, pa kmalu, da ne bo prepozno!“

Kratko, pa krepko, sem si mislil. Moj prijatelj ni imel navade kakor lovci sploh mlatiti prazno slamo. Malo je govoril, a to je bilo nekaj vredno. Najboljši vzgled mladim lovcem.

Vedel sem, da mora imeti prijatelj nekaj posebno zanimivega; zato ga nisem dalje mučil z vprašanji, marveč sem mu takoj naznanil dan, kdaj ga posetim.

Sprejel me je, kakor le more lovca sprejeti lovca.

Bil je klavern jesenski dan. Goste megle so se podile po gorovju, in solnce se je skrivalo kakor sramežljiva nevesta. V gozdu je bilo vse tiho, kakor da bi bili krilateci popolnoma izumrli. Le sem pa tja se je zadrla hripava šoja; v zraku pa so se spreletavale črne vrane, kakor da bi ne vedele, kaj bi počele.

Tak dan navdaja navadnega človeka z melanholijo; za lovca pa ni boljšega dne. Posebno ugoden pa je tak dan za lov na sluke.

„Greva li pogledat? Znabiti najdeva še kaj.“

Dvakrat se mi kaj tacega ne reče. Že sem imel puško na rami in odkorkala sva.

Lovišče je bilo sicer prav blizu prijateljevega doma, vendar se vsega povsod ne dobi. Tu so zajci, tam lisice, drugej zopet srne itd. Lovišče za sluke je bilo malo oddaljeno.

Mimogrede privoščil sem si starega

srnjaka, kateri pa je bili v veliko žalost mojega prijatelja — ženskega spola, ali kakor bi rekel lovec: „Stara škatlja“.

Sicer mi je bil dovolil vse streljati, kar mi pride pred puško, vendar sem to prijateljevo prijazenstvo preveč izkoristil in je mene po storjenem zločinu srce gotovo bolelo, kakor mojega pajdaša.

Pozabiva, dragi prijatelj, kar je, to je. Bila sva v določenem lovišču.

Kako krasno! Jarek poleg jarka. Visoko drevje, ne pregosto, grmiči pa „idealni“, prav za sluke ustvarjeni. Skoraj bi rekel: „dišalo je po slukah“.

Srce se mi je vzradostilo — škoda, da pridem tako pozno; Bog ve, jeli še kaj notri ali ne!

„Sedaj pa le tiho“, zašepeta moj tovariš. „Tukaj je — prvi. Jaz grem s psico dalje, Vi pa pazite zunaj ob godzni lizjeri. Zletel bo vun. Le vstric mene hodite!“

Kmalu mi zopet pomigne, naj grem k njemu. Govoril ni nič. Čemu neki! Lovca mora imeti svoje oči in svoja ušesa. Psica je že imela nekaj „v nosu“. Oprezno sva korakala za njo. Kar zašofota nekaj za mojim hrptom. Urno se zabrnem in ustrelim. Sluka je ležala.

„Bravo! Še nekaj bo“, mi pravi. „Le pazite!“

Psica je spravila kmalu drugega ključnača v zrak, ta pa je moral takoj po strelu tovariša zopet nazaj.

V prvič sem videl natanko učinek strela v zraku. To je bilo krasno! Občudoval sem mirnost strelca, še bolj pa njegovo sigurnost. Nič mu ne uide.

Sedaj je bilo mogoče pristo gibati se. Ogledal sem si sluki. Dočim je bil plen tovariša dobro rejen, je bil moj prav mršav.

Pa kaj je to? — Aha, zopet dokaz, da tiči ne rabijo ranocelnikov, ker so sami „študirani“.

Podprsi sem zagledal prav pravilno obvezo, tako čudovito spretno, da bi človek tega ne verjel. Sluka je bila že prej ranjena. Pokrila si je rano z nekakim lepilom, potem pa jo je obvezala. Bila bi gotovo kmalu popolnoma ozdravela, da je nisem jaz rešil vseh zemskih bolečin.

Imela sva še precej pota.

Enkrat me ustavi moj prijatelj na potu, se rahlo nasmeje ter mi pokaže sluko, ki je kakih sto korakov od naju letela iz gošče daleč, daleč proč. Videlo se ji je, da je imela zelo malo časa, kmalu je izginila.

„To je — tretji“, pravi prijatelj. „Sedaj pa je nama treba iti še daleč. Le stopajva!“

Ko prideva čez dolgo časa blizu malega jarka, me prime moj prijatelj za suknjo.

„Le počasi, pa tiho — oprezno“, me svari, kazoč v jarek.

Kakor tibotapca sva korakala napre

U tom pravorjeku porote sastoji difamacija grofa Dragutina Khuena Hedervarya.

Po najelementarnijima pojmovima pristojnosti i građanske časti difamacija i obična a nekmoli ona sudbene porote diskvalificira dotičnika, lišava ga časti i poštovanja, čini ga nesposobnim da obnaša bilo kakovu građansku javnu čast ili da zaprema mjesto javnoga zvaničnika.

Čast se obnaša samo sa časću, a difamacija je opreka časti.

Grof Dragutin Khuen Hedervary medjutim sveudilj obnaša čast bana kraljavina Hrvatske, Slavonije i Dalmacije, dakle čast najveću u našoj zemlji i zaprema mjesto, sa koga se upravlja i rukovodi čitav naš život fizički i duševni, moralni i materijalni, sa koga se socijalni naši odnošaji pomažu u razvoju ili uništavaju, ekonomski unapređuju ili ubijaju.

Obzirom na nemoć našu ozdola, polag koje mi niti vplivamo na imenovanje bana niti smo kadri djelovati oko njegova svrgnuća, biva to samo zato, jer ga na tom mjestu drže faktori ozgora.

Sada nastaja alternativa, da ti faktori ili ne znaju za difamaciju grofa Dragutina Khuena Hedervarya ili znadu za nju.

Ako prvo — onda su navlašno obmanuti i držani u neznanju, te im se to mora do znanja staviti.

Ako drugo — onda mora da su osobiti obziri, koji te faktore nukaju, da pravorjekom porote žigosanoga bana hrvatkoga sveudilj drže na mjestu kraljevoga namjestnika, onoga istoga kralja, u ime kojega mu je uzkradena zaštita poštenja.

Bili u ostalom ti obziri kakovi mu drago, oni se ne mogu i ne smiju podići nad interes javnoga morala.

A javni moral ne dopušta, ne može i ne smije dopustiti, da na častnome mjestu glavara zemlje stoji čovjek, kojega porota ne može da zaštiti pred infamirajućim nazivom — prosta varalica.

I jer se u nas upravo u tom javni moral gazi i tlači, saboru pristoji i pravo i dužnost, da tomu na kraj stane.

Moj predlog na to smiera.

U Zagrebu 2. prosinca 1899.

Dr. Potočnjak v. r.

V Ljubljani, 4. decembra. Spravne konference.

Dosedaji razgovori levičarjev in desničarjev so dosegli ta uspeh, da se je izvolil pododsek, ki bo skušal doseči podlago nadaljnjih spravnih poskusov. Nemci so izvolili v ta pododsek, ki šteje 10 členov, sledeče poslance: Dr. Baernreitherja, dr. Grossa, dr. pl. Hochenburgerja, dr. Luegerja in dr. Pergelta; desničarji pa: viteza Bilinskega, dr. Kathreina, dr. Pacaka, grofa Palffyja in dr. Stranskega. Pododsek bo imel danes sejo in bo jutri poročal plenumu. Grof

„Lejte ga, je že zunaj“, se zasmije prijatelj na ves glas in videl sem sluko komaj trenotek, ko je švignila čez hrib.

„To je bil četrti profesor“, mi dé potem moj prijatelj. „Sedaj ni nič več, pojediva domov!“

Jaz ga pogledam.

„Profesor — profesor!“ —

„Da, to so moji „profesorji“. Na te sem Vas povabil. A, veste li, zakaj jih imenujem profesorje!? Nekateri sluke zaostanejo v lovišču, bodi si, ker so obstreljene ali iz katerega koli razloga. Ker pa nimajo miru pred lovci, postanejo zelo oprezne, zvite, navihane, tako da se dvignejo, predno pride lovec do njih; letijo pa potem tako daleč, da na njih daljni pregon nihče več ne misli. Prvi dve sluki sva presenetila, časa nista imeli, izmuzniti se, a tista Vaša bi bila nama kmalu kašo upihala. Zadnji dve pa sta naju čutili, predno sva prišla v strelno daljavo. Videli ste, kako sta naju prevarali. To so tisti prekanjenci, tisti modrijani, tisti — „profesorji“.

Ko sva prehodila dobrega pol sveta, je večerjica prav dobro dišala. Kaj večerjica? — Celo pojedino je pripravila dražestna, komaj 14letna hčerka vrlega lovca in je s tem pokazala, da svojih talentov za kuhanje ni zakopala. Le to me boli, da z njenim imenom ne smem na dan.

Prav težko sem se ločil. Hvaležen pa bom svojem prijatelju za lov na „dolgonoze profesorje“ svoje žive dni.

Palffy je predsednik pododseka. Večina parlamentarnih klubov ima danes seje, da se posvetuje glede spravnih konferenc. Nade se vedno niso prav nič narasle, kajti Čehi zahtevajo za češke okraje na Češkem in Moravskem češki notranji uradni jezik ter so izjavili, da od obstrukcije ne odnehajo, ako se jim ta predpogoj ne izpolni.

Nemški kmet in nemški literarni jezik.

Mej najnesramnejšimi in največkrat ponavljanimi podtikanki naših narodnih sovražnikov, zlasti pa nemško-nationalnega časopisja à la „Deutsche Wacht“, „Grazer Tagblatt“, „Ostdeutsche Rundschau“ je, da slovenski kmet ne razume čiste, slovstvene slovenščine, da naših knjig in časopisov ne umeje, nego da treba občeovati z njim v ostudni mešanici, ki ni ne slovenska ne nemška. Nemci trdijo, da je slovenščina umetno delo slovničarjev, ki so nam skrpali literarni jezik iz ukradenih besed drugih slovanskih jezikov. Da so te trditve nesramne, včasih pa tudi le iz nemnosti izviraajoče, dokazuje dejstvo, da šteje naša družba sv. Mohorja 78.103 ude, ki so dobili samo letos 468.618 knjig. Večina teh udov je med kmeti, delavci in drugimi preprostejšimi sloji, ki vsi knjige bero in jih razumejo. Če bi jih ne razumeli, bi število družbinih knjig ne rastlo, nego ostalo vedno isto, ali pa padalo. Po deželi je nebroj slovenskih časopisov, katere čita kmetško ljudstvo z veseljem in jih popolnoma razume. Šolske knjige so pisane v čistem literarnem jeziku in otroci kmeta jih razumejo; molitvene knjižice so docela slovenske brez mešanice in pridige našega duhovenstva so sestavljene le v lepem literarnem jeziku. In vse to razume naš narod popolnoma. Neumljive so mu le tujke, ki so pobrane bodisi iz slovanskih jezikov ali drugih. To je dejstvo, katero se je že večkrat povedalo, a za katero so pošteni Nemci nalašč gluhi. Kaj pa poreko sedaj ti poštenjaki k besedam znanega zgorenještajerskega pisatelja, nacionalca Petra Rossegerja, ki piše v zadnji številki dunajske „die Zeit“, da je šolska nemščina umetno narejena in sestavljena v tujem duhu iz ukradenih besed? Kaj poreko „Deutsche Wacht“ in drugi taki listi, ki so trdili, da naš kmet slovstvene slovenščine ne ume, ko čitajo Rossegerjeve besede: „Auffallend ist, dass der deutsche Bauer die hochdeutsche Sprache (torej sedanjí nemški literarni jezik) so schwer versteht. Er versteht zu meist (torej samo večkrat, a vselej ne!) jedes einzelne Wort, aber das Ganze nicht“. Ta Rossegerjeva izjava nam pove torej, da velja za Nemce tisto, kar očitajo nam: da nemški kmet nemškega književnega jezika ne razume. To si treba zapomniti.

Položaj v Srbiji.

Razkralj Milan se torej vendar-le ni upal zapustiti dežele. Prišel je iz Niša v Beligrad ter je grofa Zichyja v Magaslaku na zgorenjem Ogorskem že obvestil, da pride te dni k velikim lovom. Toda Milan obrača, radikalci pa obrnejo. Notranji minister je sporočil Milanu jako slabe vesti: vsi previdni prefekti so mu v svojih poročilih svetovali, naj dela na to, da bodo obsojeni radikalci čim prej pomiloščeni, in da se preneha preganjanje radikalcev sploh, kajti v narodu je zapaziti „prav čudno gibanje“, ki dokazuje, da radikalni element nikakor ni še tako na konci, kakor je trdil nedavno kralj Aleksander na Dunaju! — Da je bivši poslanik Žadovskij ostal v Peterburgu in ni imenovan noben namestnik, vzbuja senzacijo. Rusija menda ne misli vsaj za sedaj imenovati nobenega poslanika za Beligrad. Tudi je način, kako je ruska vlada naznanila odstop Žadovskega, docela nepravilen. Poslovno pismo bi moral izročiti Žadovskij sam ali pa njegov namestnik. Izročil pa ga je Mansurov, sedanjí vodja poslaništva.

Vojna v Južni Afriki.

Angleži stojé na vseh bojiščih, ker so jim Buri zastavili pot ali pa podri mostove. Lord Methuen leži ob reki Modder River ter čaka baje, da popravijo porušeni most, in da dobi pomožnih čet. S Kapa javljajo, da se je general French z marša od Naurporta do Rosmeada zopet vrnil in general Gatacre poroča, da je položaj nespremenjen. Tudi v Natalu je položaj nespremenjen, t. j. Angleži stojé ob Frereju, ker ne morejo dalje. Lord Dundonald je zasledoval v Colenso se vračujoče Bure,

toda uspeh ni bil ugoden, kajti Dundonald se je vrnil v Frere. Vsa ogromna armada Angležev se ne more ganiti, dasi ima velikanška skladišča streljiva, nebroj topov in za več milijonov provijanta. „Arzheimer Courant“ pa javlja, da ravna Angleži z ujetimi Buri jako slabo; dajo jim nevžitno hrano ter se ne smejo ganiti nikamor.

Dopisi.

Od Drave, 20. novembra. Gospodom pri „Slovenskem Gospodarju“ pač lahko srce kar od veselja poskakuje, kajti ujeli so zopet nekaj kalinov v svoje povsod nastavljene mreže. Odkar so se namreč pričeli učitelji bolj živahno gibati in bolj odločno povdarjati in zastopati svoje stanovske interese, le-ti gospodje nimajo več miru in noč in dan tuhtajo in premišljujejo, kako bi se dal ta za nje, kakor pravijo, tako nevarni tok zopet ustaviti. Njihova glasila, v prvi vrsti „Slovenski Gospodar“, kar bruhajo svoj žolč in strupeni gnjev po ubogem narodnem učiteljstvu; obrekujejo ga, ometavajo ga z najgnjusnejšim blatom, jemljejo mu poštenje, sramotijo ga na vse mogoče načine ter sploh delajo na to, da ga pri ljudstvu spravijo ob ves ugled in veljavo. Toliko surovosti, nesramnih lažij in grdih obrekovanj, kakor jih je napisal to leto „Slovenski Gospodar“, se pač menda dosihdob še ni čitalo v nobenem slovenskem listu. Pa glejte si! Vse to ropotanje naših klerikalcev pri ljudstvu ni prav nič izdalo. Nadejali so se pač le-ti oznanovatelji miru in sprave, le-ti učeniki krščanske ljubezni, da bode ljudstvo vsled neprestanega hujskanja svoje učitelje kar s cepci potkolko ali pa jih vsaj poglalo tja kam med Zulu-kafre. Pa vse te tako sladke nade se niso izpolnile; učiteljstvo pa je pri vseh razsodnih ljudeh na svoji veljavi še pridobilo. Lahko si pač mislimo, kako silno jih morajo peči toliki neuspehi njihovega ogromnega truda. Iztuhtali so toraj drugo zvižajo, mogoče, da tem potom kaj dosežejo. Zane-titi hočejo prepir in sovraštvo med učiteljstvom samim. Nalovili so nekaj kalinov, katere hočejo v te svoje namene porabiti. Jeden teh kalinov sklicuje toraj — v nepopisljivo radost „Slovenskega Gospodarja“ — na dan 7. decembra t. l. učiteljski shod v Maribor. Glavni namen tega shoda je, dosedaj združeno in jedino štajersko učiteljstvo razdvojiti, je razcepiti v onemogle stranke, ter nahujskati tovariša proti tovarišu. Tako, mislijo si gospodje, bomo to razbrzdano učiteljstvo tem ložje v kozji rog ugnali. Da-si mi ta razpor, kateri se utegne vsled neizmerne ljubezni klerikalcev do učiteljskega stanu, v naših vrstah uneti, iz srca obžalujemo, tako se vendar posledic prav nič ne bojimo, kajti prav dobro vemo, da je štajersko učiteljstvo v svoji ogromni večini toliko razsodno, da bode vedelo, kaj mu je storiti, bodi-si tudi, da ga na ta shod vabi celo glasilo „Zaveze“ slovenskih učiteljskih društev, „Popotnik“. Po tistih kalinah pa, kateri so se že in se še nameravajo vvesti na klerikalne limanice, tudi ne bomo preveč žalovali, kakor se tudi tistih Črnetovih grobov, s katerimi se nam grozi, prav nič ne strašimo. Da bodo pa naši klerikalni kolovodje pri „Slovenskem Gospodarju“ z nameravanim shodom vseskozi zadovoljni, zato nasvetujemo, da se jednoglasno in brez vsakega ugovora sprejmejo ti-le nasveti: 1. Nove šolske postave se odpravijo; 2. Temeljita šolska omika je klerikalcem nevarna, zato naj otroci le jedno ali k večjemu dve leti šolo obiskujejo; 3. Nihče se ne sme siliti, da bi moral svoje otroke pošiljati v šolo; 4. Učiteljska se odpravijo in vpeljejo se zopet nekdanji mesečni učiteljski tečajji pod vodstvom novodobnih kapelanov; 5. Ker imajo učitelji jako črne in pregrešne duše, zato se vsa škofijstva prav ponižno prosijo, da uvedejo vsako leto najmanj po dvakrat duhovne vaje za učitelje. — Vsi ti nasveti so za naše klerikalce neizmerne važnosti, in bodo tudi širog sveta oznanovali slavo in modrost zbranih klerikalnih kalinov!

Iz Šent Lamberta pri Zagorji, dne 30. novembra. Dne 21. novembra so bile pri nas občinske volitve, pri katerih je imel posebno veliko opraviti naš g. župnik Nemanč. Trudil se je na vse pretege, kako bi svoje župljane spravil v nič, in da bi župnija izgubila župana. Imeli smo dobrega župana. Vsi smo ga radi imeli, ker on je v resnici dober in pošten mož. Pa naš župnik

Nemanč ga ni mogel trpeti, najbolj zato, ker se mu ni dal ujeti na njegove limanice. Zato je sedaj, ob času volitve dirjal sem ter tje. V nedeljo, dne 19. novembra, je takoj po sv. maši opravil litanije, pa še kar brez blagoslova, samo da je bilo prej v kraju. Popoldan je šel brž v svetogorsko župnijo, in je tam agitiral ves popoldan, in še ponoči. Nazadnje je še rekel: „Le pride vse volit, ako bo zmaga naša, bom dal jaz za en polovnjak vina, pa prešička bom zaklal. (Tukaj imata namreč dve župniji enega župana). Samo zato, da ne bo v naši župniji župana, ker jaz imam v svoji župniji same neverne liberalce.“ V svetogorski župniji je res še dosti tako neumno slepih ljudi, da, ako črna suknja ž njim spregovori in ako mu da tistega vodenega tolkovca, (kakor ga ima naš župnik) si misli, da je potem takoj v milosti božji. In kako se šele sladko smeja, in se čuti tako srečnega, če je bil v župnikovi kleti. Kako veselo potem doma ženi pripoveduje: „Oh ti ne veš, Mica, danes so pa Sv. Lambertski gospod zmenoj govorili, pa še piti so mi dali!“ Žalostni časi so sedaj pri nas. Vera peša! Tako se včasih sliši raz leco. Vprašamo pa, zakaj peša? Na to je lahko odgovoriti, in tudi sme vsak očitno reči, da kjer vera peša so tega krivi duhovni. Kdor ne verjame, naj pride eno nedeljo k nam v Št. Lambert. V cerkvi je vse tiho, petja nimamo nič, ker ga je g. Nemanč odpravil. Organista nimamo, ker ga župnik neče, orgle na koru so samo za skrivališče mišim in podganam. Na altarju vidimo samo dve sveči, ob praznikih kakor ob delavnih. Ob nedeljah popoldne se opravljajo litanije kar na prižnici. Tiste shrambe, kjer se hrani sv. Rešnje telo, župnik že ni več mesecev odprl. In že tudi ni bilo v naši cerkvi blagoslova kar je bila sv. birma. Saj tudi župnik sam pravi, da je iz Št. Lamberta škof odnesel blagoslov, ko je bila birma. Kaj bo, ako pojde tako naprej? Slišal sem že večkrat kako staro ženo ko je tožila: časih so gospod kaj lepega in svetega povedali.

Sedaj se pa malokdaj sliši kaj tacega, samo razsajajo družega pa nič. Župniku ni mar, ko bi se imela cerkev podreti. Da, letos, ko je bila cerkev od zunaj vsa oblušana, se župnik ni zmenil nič zato, da bi jo popravili. Moral se je lotiti te naloge župan. Veliko bolj se pa meni župnik za svoja poslopja. Vedno mu je kaj treba. Lansko leto je naredil svinjake in je kar svojeglavno začel delati, ne da bi zato vprašal župljane. Sedaj dela pa takoimenovani kurji vrt, da bo kure notri zapiral. Seveda to je čisto nepotrebno delo, a mož si misli: jaz sem župnik, in ob jednom gospodar cele fare. Zato smem delati kar hočem, in ljudje mi morajo denar za farovž nositi. Pa kaj se je zgodilo? Župnik se je pri tem prav pošteno opeknel. Kar je naredil, vse bo moral sam plačati. Tako je priznala komisija na dan 16. oktobra, katero je sam zahteval, da pride pregledovat, kaj je potrebno, da se popravi, in da je bilo potrebno, kar se je že poprej naredilo, ne da bi župljani privolili. Pa župniku je naklep izpodlelet. Zato je pa bil za župnika in za Franico dan volitve vesel dan, kajti klerikalna stranka je pri volitvi zmagala. Na tisti polovnjak vina in na prešička je pa župnik Nemanč vendar čisto pozabil.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 4. decembra.

— Osebné vesti. Okrožni zdravnik v Ljubljani gosp. dr. Peter Košenina je imenovan zdravnikom tretje kategorije v ljubljanski tobačni tovarni.

— Ivan Perdan †. Po dolgi in mučni bolezní umrl je danes zjutraj jeden najuglednejših slovenskih trgovcev gosp. Ivan Perdan. Pokojnik se je porodil 27. maja 1837. l. v Zalogu. Kot trgovec se je etabliral leta 1866. S svojo marljivostjo in vstrajnostjo si je hitro pridobil odlično pozicijo med domačimi trgovci, ki so mu polno zaupanja poverili zastopstvo njihovih interesov tudi v javnosti. Umrl je bil skoro četrto stoletja člen trgovske in obrtne zbornice in dolgo let tudi njen predsednik. Pri zadnjih volitvah v deželni zbor mu je trgovska in obrtna zbornica poverila tudi deželnozbornski mandat. Pokojnik je bil kot značajan, skromen in ljubezniv mož v vseh krogih spoštovan in priljubljen. Podpiral je rad vsa narodna podjetja, bil člen mno-

gih društev ter si pridobil s svojimi užigalicami za družbo sv. Cirila in Metoda posebno zaslugo, saj ji je naklonil ž njimi tekom kratkega časa nad tisoč goldinarjev. Bodi mu zemljica lahka in prijazen spomin!

— **Občinski svet** ima v torek, 5. decembra t. l., ob petih popoldne v mestni dvorani redno sejo. Na dnevnem redu so: naznanila predsedstva; poročila o intimaciji upravnega sodišča z dne 6. decembra 1899, št. 8125, v zadevi naprave kanala in jame v hiši Josipine Selanove na Starem trgu; o pritožbi „I društva hišnih posestnikov v Ljubljani“ zaradi postopanja pri zamenjavanju hišnih tablic; o dopisu graškega mestnega sveta z dne 1. avgusta 1899, št. 28335/III, v zadevi odškodovanja za poslovanje v prenešenem delokrogu; o imenovanju uradnika za vodstvo mestne posredovalnice za delo in službe; o dopisu župancem v zadevi najetja prvega dela posojila 800 000 gld.; o proračunu za leto 1900 mestnega ubožnega zaklada; o proračunu za leto 1900 splošnih ustanov; o proračunu za leto 1900 zaklada meščanske imovine; o delovanju „Ljubljanskega prosto voljnega gasilnega društva“ za čas od 1. julija do dne 31. septembra t. l.; o zdravstvenem poročilu mestnega fizika za leto 1898; o opravljenem redu mestne posredovalnice za delo in službe; o podaljšanju vodovodnih cevij na Prule; o upepljavi vodovoda v mestno hišo v Gradaških ulicah št. 76; o uravnavi prejemkov nadzorovalne dame na višji dekliški šoli; občinskega svetnika Ivana Plantana samostalni predlog v zadevi preuredbe južnega kolodvora in prevažanja vlakov v nivelu Danajske ceste; poročilo o pritožbi neke stranke zaradi odklonitve njene prošnje za zvišanje podpore iz ubožnega zaklada; o prošnji Hinka Magistra za stalno nameščenje; o prošnji Vinka Premka za zvišanje plače; o nasvetu županove m, da se ustanovi služba konceptnega praktikanta extra statum in o došli prošnji za to službo; o došli prošnji za 3/10 no posojilo; o prošnji nekega uslužbenca v Klečah za dovolitev pavšala za kurjavo in razsvetljavo.

— **Obsojen — a zakaj?** „Slovenec“ je te dni z veliko slastjo poročal, da je bil obč. svet. g. Turk pri okrajnem sodišču obsojen na 10 gld., katero kazen mu je dež. sodišče zvišalo na 25 gld. Glasilo božjih namestnikov si je pa svoje poročilo prikrojilo prav pristransko. Da bo občinstvo vedelo, kako in kaj, povemo, da je bil gosp. Turk kaznovan, ker je znanemu Petriču, tajniku vinogradniškega društva, na občnem zbor kmetijske družbe na drastičen način izrazil svoje — spoštovanje.

— **O koncertu „Glasbene Maticе“**, ki je uspel sijajno, priobčimo jutri obširnejše poročilo.

— **Slovensko gledališče.** V soboto so igrali „Od stopinje do stopinje“. — Igralci in igralko so storili vso svojo dolžnost in so vseskozi rešili igro. Gospa Polakova je imela lep večer, zato ji od srca privoščimo vse tisto priznanje, ki je hrupno hvalilo nje živo in izborno igro, nje prijazno in razvedrilno petje. Poleg nje se je najbolj odlikoval gosp. Inemann. Prav častno in hvalevredno so igrali gospodična Ogrinčeva, gospa Danilova, gospodje Housa, Verovšek in Deyl. Gospa Housova je pela uspešno v tretjem dejanju kuplet, s katerim se je kot subretka predstavila našemu gledališkemu občinstvu. V drugem dejanju sta prav lepo pela gdca Carneri in g. Desari, spremljal ju je iz posebne prijaznosti gosp. Junek, učitelj „Glasbene Maticе“. Gledališče je bilo dobro obiskano. Vsem pevcem se je mnogo ploskalo, ter se je občinstvo, zlasti ono na galeriji, prav izvrstno zabavalo. —a—

— **Miklavžev večer ljubljanskega „Sokola“.** Opozarjamo še enkrat vse člene, posebno one, ki imajo za Miklavža godne otroke, na jutrišnji zabavni večer. Začetek bode ob pol 8. uri. Pristop je dovoljen proti določeni vstopnini tudi nečlenom.

— **Odbor „Slavca“** naznanja svojim členom, da je preminul ustanovnik društva, gospod Ivan Perdan, kojega pogreba se društvo v sredo, dne 6. t. m. ob polu 3. uri udeleži ter prosi vse pevce, da pridejo polnoštevilno k današnji skušnji.

— **Iz c. kr. mestnega šolskega sveta.** O redni seji c. kr. mestnega šolskega sveta z dne 27. novembra t. l. smo prejeli nastopno poročilo: Potem, ko proglasi predsednik sklepčnost ter pozdravi navzoče,

preide se na dnevni red, in poroča zapisnikar o došlih kurentnih stvareh ter pove, kako so bile rešene, kar se vzame brez ugovora na znanje. Nekateri otroci barjanskega šolskega okoliša se radi telesne nerazvitosti za dobo tekočega šolskega leta oproste od šolskega obiskovanja. Učiteljema Josipu Cepudru in Ivanu Beletu ter nadučitelju Božidarju Valentiju se pripoznajo četrti starostne doklade; prvemu in tretjemu od 1. dne novembra, drugemu od dne 1. decembra letos — vsakemu v letnem znesku 60 gld. — Na znanje se vzmeta letni glavni poročili c. kr. okrajnih šolskih nadzornikov profesorjev Frana Levca in Klemena Profota o stanju njihovega nadzorstvu pridelenih šol za preteklo šolsko leto in sklene se poročili predložiti c. kr. deželnemu šolskemu svetu. Izrazi se o tej priliki želja, da se obče zanimljivi podatki iz teh poročil, kateri so za javnost, objavijo v tukajšnjih strokovnih listih. Prošnja nekega mestnega učitelja za uvrstitev v I. plačilno vrsto ima se priporočilno predložiti c. kr. d. želnemu šolskemu svetu. Rešita se dve prošnji vnanjih učenk za vsprejem v tukajšnjo nemško dekliško šestrazrednico. Prošnja „ljublanskega učiteljskega društva“, naj se učiteljstvu pri uvrščevanju v osebni status všteta doba od prebitega usposobljenostnega izpita, ne pa doba od prvega stalnega nameščevanja, ima se deželnemu šolskemu svetu predložiti s priporočilom, da ji ugodi. Končno se rešita še dve interni zadevi.

— **Petjot v dobrepoljskem konsumnem društvu.** Piše se nam: Pod tem zaglavjem smo pisali tekom tedna v našem listu o uspehu preiskave, katera se je vršila v dobrepoljskem konsumnem društvu. Trdili smo ondi, da ima to konsumno društvo toliko zaloga petjota, da ga ni možno spečati, in da se ga kar več sodov hkratu pokvari in spridi. In to, kar smo pisali je gola istina, katero lahko podpričamo z uradnim dokumentom. Naša trditev je precej ostro zbudila sicer ne preveč občutljivega generala dobrepoljskega konsumnega društva in mu pognala vso zmedeno kri v možgane. Ker se istini ni dalo ugovarjati, zagnal se je strasti razvneti g. dopisnik v gospoda Pucelja in ga še dosti dobro „popeljal“ v „Slovencu“ od minole sobote. G. Pucelj je še jako mlad mož, prav tako dober mesar, kot je n. pr. gosp. Jaklič dober učitelj, sin skrbnega očeta in dedič njegovih grošev, kar pa ni njegova zasluga, kakor n. pr. krivda g. dopisnika, da mu ni usoda naklonila skrbnega očeta; kolikor pa ga mi poznamo, si šteje gosp. Pucelj spricho svoje mladosti in „idealnosti“ (psovka „Slovenčevega“ dopisnika) v veliko čast, da je ti skan v najpoštenjšem slovenskem listu, katerega celo sam gospod knezoškof prebira. Izraz „obrekovalci“, s katerim je naslovljen članek v „Slovencu“, pristoja najbolj onemu, ki ga je zapisal. Poleg tega naslova pridodalo bi se še nekaj drugih, tudi ne prav posebno blagovlasnih, pač pa prav zelo primernih. G. dopisnik s psovanjem, s smešnjem in pavšalnim sumničenjem nas ne boste uničili, ker imamo močne kosti. Zavedamo se dolžnosti, in to dolžnost bomo brezobzirno izvrševali in še večkrat bomo posvetili z bakljo za kulise dobrepoljskega konsumnega društva. Vi pa dožite gosp. Pucelja, česar hočete, vrhu tega so vam še vsi ostali Laščanje na razpolago; s tako umetno kovanim orožjem pa se nam bo sila lahko boriti. Poštenosti od vas ne smemo zahtevati, ker bi samo tratili čas. — Najbolj pa nam imponira koncem dopisa grožnja, da bodo „gospod“ iz Dobrepolja tudi v Laščah osnovali konsumno društvo. Seveda bi bilo to celo primerno in docela na mestu, da bi se potem popil ves petjot in bi se ga prav nič ne spridilo. Toliko za danes, sicer pa na svidenje g. dopisnik.

— **Tatovi na triglavskem gorovju.** Tatinski lovci in tudi drugi tatovi se prav pridno klatijo po Triglavu. Tatinski lovci hodijo čez Kredarico časih čudno našemljeni. Nekateri si počrtnijo obraze, drugi oblečejo ženska krila. Te dni so vlomili v triglavsko kočjo na Kredarici. Odstranili so vrata, odprli omaro in pojedli in popili, kar so dobili. Vina je bilo v koči nad 30 litrov, pa je vse šlo po grlu tatinskih lovcev. Popili so tudi pivo in konjak ter snedli vse konzerve. Samo sardine so pustili, bodisi da niso znali škatljic odpreti, ali pa jim sardine sploh ne diše. Tudi lovski kočji konzula Vetterja so ti tatovi obiskali. V jedni teh koč so mizo ponesnažili, drugo pa so

kar do cela izpraznili. Odesli so vso po staljno opravo in celo štedilnik. Orožniki so tem poštenjakom že prišli na sled. Nekaj sumljivih oseb je bilo že aretiranih.

— **Pekovsko strokovno društvo za Kranjsko** je opustilo svojo pisarno v Židovski stezi št. 4, in prosi, naj se vsa pisma za posredovanje služb pekovskih pomočnikov itd. pošiljajo kar na zgoraj navedeni naslov brez drugega pristavka.

— **Slovensko pevsko društvo v Trstu** priredi dne 8. decembra v redutni dvorani gledališča „Politeama Rossetti“ velik koncert z operetno predstavo.

— **Neprevidni vozniki.** Včeraj zjutraj je neki voznik na križpotu Dunajske ceste in Šelenburgovih ulic povozil sina prof. Levca. — Neki prevozniki hlapec pa je vozil po Dunajski cesti tako naglo in ne previdno, da je zadel ob kraju ceste idočega trgovskega učenca Franceta Pungartnika, kateri je nesel poln koš raznega špecijskega blaga. Pungartnik je padel in iztresel blago, vsled česar je imel večjo škodo.

— **Še cvetlice.** Z opombo „Pošiljam cvetlični dokaz, da na Raki ni mraz“ smo dobili od gđc. F. L. lep šopek poljskih cvetlic.

— **Izgubljene reči.** Izgubljen je bil zlat prstan z belim kamnom. Kdor ga je našel, izve ime lastnika v našem upravnistvu.

* **Dvoboj z — metlami.** V nekem budimpeštanskem hotelu Garni sta se sprli sobarici Lidija Szabo in Vronika Žulič radi — fanta. Prepir je naraščal, končno sta zgrabili vsako svojo metlo ter se začeli vpričo vseh drugih sobaric in slug dvobojevati. Premagana je bila Žulič, a ne z metlo, nego z — nožem, s katero jo je ranila čifutka Szabo.

* **Roman iz življenja.** Mesto Pontecchio pri Rovigu je bilo nedavno prizorišče krvave drame. Oženjeni veleposestnik in milijonar, 55letni Alessandro Casazza, je imel več let ljubezensko razmerje z 18letno kmetico Adalgiso Fantinato, katere oče je delal pri milijonarju že 25 let. Pred tremi meseci je rodila A. Fantinato dečka, vendar pa se je našel kmetijski fant, ki je hotel vzeti A. Fantinato za ženo, ako preurga vse zveze z milijonarjem. Dekle je hotelo to storiti, a milijonar je ni hotel pustiti. Ker je hotela uiti, jo je celo zaprl v sobo. Dekle pa je poklicalo očeta na pomoč, ki jo je rešil. Ko je zapustila hišo, je ustrelil milijonar dvakrat na dekleta ter jo obkral smrtno zadel. Oče je tekkel z vilami za milijonarjem, a ta je zaklenil vrata za seboj ter se v svoji sobi ustrelil.

Književnost.

— **Etbin Kristan: Žarki in snežinke.** II. zvezek. Lastna založba. Tiskala „Nar. Tiskarna“ v Ljubljani. — Vsebina tega zvezka, ki ima skupni naslov „Boli“ je tale: Nebo je jasno ... Samotar ... Jaz bi plakal ... Pomladna ... Mak cvetè ... Zvezdi ... V operi ... Čital sem pesem tujo ... In prišel je čas ... Solnčni otrok ... Skozi temo moje duše ... Kratek čas ... V mestnem parku. — Vsak zvezek stane 10 kr. Naročnino sprejema L. Schwentner v Ljubljani in pri pisatelju samem v Ljubljani p. r.

Telefonična in brzojavna poročila.

Dunaj 4. decembra. Današnja seja poslanske zbornice se je začela šele ob 3/4 1. uro. Pred sejo je Lecher kakor lev korakal po dvorani in rentočil: zakaj se ne začne seja? Zakaj se ne začne obstrukcija? Ko se je seja začela je Sch w a r z n u j n o predlagal premembo zakona o varstvu nedoletnih otrok in to z ozirom na slučaj Hummel in Kuchera. Predsednik ni hotel dati predloga na razpravo. Brzorad je proti temu odločno protestoval, a predsednik ni odnehal, češ, da imajo vladne predloge prednost pred vsemi drugimi. Ko so Nemci delali obstrukcijo, se ni postopalo po tem načelu. Zbornica je potem nadaljevala razpravo o budgetnemu provizoriju, o katerem je Sileny govoril na dolgo in na široko. Mej njegovim govorom je došla vest, da je Smolka umrl. Šileny je zahteval, naj se z ozirom na to seja zaključi. Lupul

se je izjavil, da more to samo Fuchs odrediti ter je poslal ponj.

Dunaj 4. decembra. Ministrski svet je imel včeraj važno sejo, na kateri se je posvetoval o položaju.

Dunaj 4. decembra. Poljski klub je včeraj sklenil, da noben poljski poslanec ne poseže v budgetno razpravo.

Dunaj 4. decembra. Spravni pododsek ima danes ob polu 3. popoldne sejo. Fuchs mu je predložil posredovalni predlog, katerega bo v tej seji sam utemeljeval.

Dunaj 4. decembra. Ob pol 3. uri popoldne je imel pododsek, ki naj dožene podlago spravnih konferenc, sejo. Predsednik zbornice je stavil posredovalni predlog, naj se izvoli takoj jezikovni odsek, ki naj tekom šestih tednov dovrši svoje delo. Ako bi se niti dotlej ne moglo doseči v odseku sporazumljenju, naj se uveljavi češčina kot notranji jezik čeških okrajev naredbenim potom. Seja se nadaljuje. Levičarji so hoteli staviti razne predloge, a se niso mogli zjediniti niti med seboj.

Dunaj 4. decembra. Fuchs je stavil v pododseku sledeči predlog: Izvoli se naj permanentni jezikovni odsek 45 členov še ta teden. 2. Ako ta odsek svoje naloge do 1. aprila 1900 ne reši, pooblašča zbornica vsako ministrstvo, da uredi jezikovne razmere na Češkem naredbenim potom. 3. Zasedanje parlamenta se naj po 1. januariju odgodi, da bo mogel pododsek delati. Pododsek sme biti z vlado v dotiki. Levičarji so nato zahtevali, naj se seja do jutri do 2. ure preloži.

Dunaj 4. decembra. Pojutrajšnem je za parlament in za Claryja kritičen dan. Ako se dotlej ne dobe jamstva, da se doženejo državne potreščine pravočasno, bo parlament odgoden in ministrstvo odstopi.

Dunaj 4. decembra. Ob 4. uri 35 minut je dobilo namestništvo obvestilo, da je Smolka ob 4. uri 2 minute umrl. Predsednik Fuchs bo imel še danes o Smolki sožalni govor.

Dunaj 4. decembra. Odsek za preiskavo glede zadnjih izgredov na Moravskem je imel danes sejo. Vlada je izjavila, da ne predloži tistih aktov, ki se nanašajo na sodno preiskavo. Ker poslanec Berner ni bil navzočen, se je seja na nedoločen čas preložila.

Budějovice 4. decembra. Pred mnogoštevilnimi volilci je knez Schwarzenberg govoril o položaju. Dejal je, da morajo Čehi Claryjevemu ministrstvu odločno nasprotovati. To ministrstvo je že ob rojstvu imelo kal smrti v sebi. Postopalo je tako, da ne more nihče zahtevati, naj bi mu Čehi prizanašali. Ako se lotijo Čehi obstrukcije, jim tega ne more nihče zameriti, zlasti ker se morajo sami boriti proti vladi. Nadalje je Schwarzenberg trdil, da je zveza mej desničarskimi strankami trdnejša kakor je bila poprej in izjavil, da pravna pogajanja po njegovi sodbi ne bodo imela vspeha.

London 4. decembra. Angleška cenzura že od torka ni pustila nobene telegrame iz južne Afrike v javnost, nego je vse zaplenila.

Izjava.

Pod isani direktorij „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“ izjavlja — kakor je sklenil v izredni seji dne 3. decembra t. l. —, da je prišlo vabilo na splošni shod spodnještajerskega učiteljstva, ki se naj vrši dne 7. t. m. v Mariboru, brez njegove vednosti v društveno glasilo „Popotnik“.

Direktorij „Zaveze slovenskih učiteljskih društev.“

Drag. Česnik,
tajnik.

L. Jelenc,
predsednik.

Darila.

Uredništvu našega listasa poslali:
Za Prešernov spomenik: Gg. Maličeva in Ljubičeva v Ljubljani za Prešernov imendan nabirali v „Narodni kavarni“ pri koncertu 20 K, za katere so čč. gg. gostje in kavarnar sam prav radi v žep posegli. — Živeli vsi darovalci in rodoljubni darovalci!

Za društvo „Radgaj“: G. župan Ivan Hribar 20 K. namesto venca na grob Perdanov. Svoto odvedemo na svoje mesto. Živio darovalec!

Za učiteljski konvikt v Ljubljani: G. Lori Dev, Alojzij Jerše, Frid. Pehani v Trebnjem 12 K, katere smo izročili g. blagajniku J. Dimniku. Živeli vsi darovalci!

Umrli so v Ljubljani:

Dne 30. novembra: Angela Jančar, kočjaževa hči 2 1/2 mes., Radeckega cesta št. 1, vnetje sapnika.

Dne 30. novembra: Marjana Fortuna, delavka, 64 let, Karolinska zemlja št. 1 srčna hiba in vodenica.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 806-3 m. Srednji srčni tlak 736-0 mm.

Nov.	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura v °C	Vet-ovi	Nebo	Padačina v 24 urah
2.	9. zvečer	737.2	1.5	sr. svzhod	jasno	0.2 mm
3.	7. zjutraj	738.5	-1.2	sl. jug	megla	0.2 mm
	2. popol.	739.1	0.2	brezvetr.	megla	
"	9. zvečer	741.4	-3.0	sr. szahod	megla	0.2 mm
4.	7. zjutraj	745.3	-6.0	sl. jzahod	jasno	
"	2. popol.	743.9	2.5	sr. vsvzh.	del. oblak.	

Srednja temperatura sobote in nedelje 1.2° in -1.3°, nor.nale: 0.2° in 0.1°.

Dunajska borza

dné 4 decembra 1899.

Skupni državni dolg v notah.	99	gld.	35	kr.
Avstrijska zlatna renta	116	70		
Avstrijska krona renta 4%	99	40		
Ogerska zlatna renta 4%	116	35		
Ogerska krona renta 4%	95	10		
Avstro-ogerske bančne delnice	913			
Kreditne delnice	379	25		
London vista	120	77 1/2		
Nemški drž. bankovci za 100 mark	59	02 1/2		
20 mark	11	79		
20 frankov	9	58		
Italijanski bankovci	45	05		
C. kr. cekini	5	69		

Vse vrednostne papirje preskrbuje BANKA MAKŠ VERSEC, Ljubljana, Selenburgove ulice 3. Srečke na mesečne obroke po 2, 3, 5-10 gld.

Trgovinska in obrtniška zbornica za Kranjsko naznanja pretužno vest, da je njen zaslužni večletni predsednik, preblagorodni gospod

Ivan Perdan

trgovec, deželni poslanec, cenzor avstro-ogerske banke, sodnik lajik c. kr. deželne sodnije itd. itd.

danes zjutraj, 62 let star, po daljšem bolehanju umrl.
Pogreb bo v sredo, dne 6. t. m. ob 1/2 3. uri popoldne v hiši žalosti Cesarja Jožefa trg št. 13, na pokopališče k sv. Krištofu. (2184)

V Ljubljani, 4. decembra 1899.

Prošnja!

P. n. občinstvo bi lepo prosil, ko bi mi moglo kaj pomagati. Bolan sem že od 7. majnika ter v postelji brez vseh potrebnih sredstev; poleg tega imam pa še 4 otroke preživljati. Zato prosim p. n. občinstvo za pomoč. Star sem že 75 let.

Anton Volč
Stranska pot št. 11.

(2177)

V mlekarno spadajoče orodje

ima na prodaj Fran Geržina v št. Petru na Notranjskem, kakor: konve, vrče po 5, 10, 15, 20, 25 in 30 litrov ter centrifugo za posnemanje mleka, hla dilnico in vse drugo.

Kdor želi kupiti, naj se oglasi pri lastniku. (2165-2)

Da se tudi na obroke.

Naročila

na Dunajske (2182-1)

krape, fogoše in šile

za petke se vsak ponedeljek in torek sprejemajo pri tvrdki

Kham & Murnik.

Cena kilogramu od gld. 1.20 do gld. 1.60.

Calcium-Carbid

(2144-3)

jako fin —
zajamčeno vsebuje največ plina

— brez saj.

Poizvedbe in cene pri

glavnem zastopniku

Giulio di A. Levi, Trst

Via S. Spiridione šte. 1.

Išče se (2179-1) notarski substitut

za Spodnje Štajersko od Velike noči naprej za pol leta pod ugodnimi pogoji. Vstop tudi prej. Drugo po dogovoru. Naslov pove upravništvo „Slov. Nar.“.

Pozor! X Pozor! Premog.

Čast mi je slavnemu občinstvu uljudno naznaniti, da začeniši z današnjim dnevom prodajam

trboveljski premog.

Prodaja se v plombovanih vrečah.

Naročila se vzprejemajo

na Radeckega cesti (Kravja dolina) št. 3.

Pri odjemu od 5 centov naprej po jako znižanih cenah.

Priporočam se v obilna naročila

z odličnim spoštovanjem

(2173-2) Josip Turk ml.

Njegova Svetost
Papež LEON XIII.
sporočil je po svojem zdravniku prof. dr. Lapponiju gosp. lekarju G. PICCOLI-JU v Ljubljani srčno zahvalo za priposlane Mu stekleničice
tinkture za želodec

ter mu je z diplomom od dne 27. novembra 1897 podelil naslov „dvorni za-ložnik Njegove Svetosti“ s pravico, da sme nositi v svoji firmi z naslovom vred tudi grb Njegove Svetosti

Omenjeni zdravnik kakor tudi mnogi drugi glasoviti profesorji in doktorji pripisujejo Piccolijevo želodčno tinkturo, katera krepi želodec, povečuje tek, pospešuje prebavljanje in telesno odpretje.

Naročbe s povzetjem sprejema in odpošilja točno (582-13)

G. PICCOLI, lekar
„Pri Angelju“ v Ljubljani, Dunajska cesta.

Tinkturo za želodec pošilja lastnik po 12 stekleničic za gld. 1.26 av. vred., po 24 stekleničic za gld. 2.40, po 35 stekleničic za gld. 3.50, po 70 stekleničic za gld. 6.50. Poštni paket, ki ne tehta preko 5 kl. po 110 stekleničic za gld. 10.30. Poštnino mora plačati naročitelj sam.

Zlat uhan

z briljantom se je izgubil na poti na Dunajski cesti do artilerijske vojašnice.

Pošteni najditelj naj ga odda na Bleiweisovi cesti št. 3, spodaj na desni, kjer dobi dobro nagrado. (2181)

Lepo stanovanje

s 3 sobami, če mogoče s kopalno sobo in pritiklinami (2178-1)

išče se takoj v najem.

Naslov pove upravništvo „Slov. Nar.“.

Priporočava (21-278)

Kulmbaško sladno pivo

pastêrizovano v steklenicah

znano po svojih izvrstnih učinkih.

Kavčič & Lilleg
v Ljubljani, v Prešernovih ulicah.

5 gld.

moški zimski havelok z rokavi in višje do najboljšje vrste

v angleškem skladišči oblek v Ljubljani

vogel Sv. Petra in Resljeve ceste 3.

Največja in najstarejša zaloga oblek za gospode in dečke.

18 podružnic v največjih mestih monarhije.

Centrala na Dunaji.

Čudovito nizke tovarniške cene, in do 24. decembra 1899 prodajam še

za 10% ceneje.

Popotniški kožuhi s sedmo-graškim podšivom od 23 gld. naprej.

Damska konfekcija, zadnja novost, vsak dan sveže blago 20% ceneje.

Naročila po meri se najhitreje in najfineje izdelujejo na Dunaji ter prav ceno zaračunajo; vsako naročilo po meri se jako dobro prilaga brez poskušnje, vendar se vse, kar bi ne ugajalo, vzame nazaj brez ovire.

Nikdo ni prisiljen kaj kupiti, in prosim veščastito občinstvo, da si ogleda velikansko zalogo.

(2156-3) Z velespoštovanjem

Oroslav Bernatovič.

Glavna slovenska hranilnica in posojilnica

registr. zadruga z neom. zavezo

pisarna v Šelenburgovih ulicah h. št. 3 v Ljubljani

sprejema in izplačuje hranilne vloge in

obrestuje po 4 1/2% od dne vložitve do dne vzdige

brez odbitka in brez odpovedi.

Hranilne vloge dobrodelnih, občekoristnih zavodov in vseh slovenskih društev, kakor tudi delavcev in poslov cele dežele se obrestujejo po 5%.

Hranilnične knjižice se sprejemajo kot gotovina, ne da bi se obrestovanje pretrgalo.

(1688-24)

Dr. M. Hudnik, predsednik.

Št. 41.146

Razpis.

(2183-1)

Da se zagotovi zalaganje mestne občine ljubljanske s stavbnim in žaganim lesom, s kamnoseškimi deli in materijalom ter s posipalnim materijalom ter s posipalnim materijalom za javne ceste in pa preskrbovanje mestne vožnje za leto 1900. oziroma tudi za 1901. in 1902. l. vršile se bodo pismene dražbene obravnave pri stavbnem uradu mestnega magistrata (Mestni trg št. 27, III. nadstropje) in sicer:

1. za dobavo stavbnega in žaganega lesa dne 11. decembra t. l. ob 9. dopoldne;
2. za dobavo kamnoseških del in materijala dne 11. decembra t. l. ob 11. dopoldne;
3. za dobavo posipalnega materijala za javne ceste dne 12. decembra t. l. ob 9. dopoldne in
4. za oddajo mestne vožnje dne 12. decembra t. l. ob 11. dopoldne.

Pogoji in druge podrobnosti poizvedo se v pisarni mestnega stavbnega urada ob uradnih urah.

Podjetniki se opozarjajo, da se bodo sprejemale ponudbe le posameznih tvrdk in posameznih podjetnikov in da se morajo dotična vadija pred dražbo dražbene mu komisiji izročiti ali pa pri mestni blagajnici položiti.

Na ponudbe, ki ne bodo o pravem času vložene, se ne bode oziralo.

Mestni magistrat v Ljubljani

dne 30. novembra 1899.

Narodna jed

postati morajo testenine iz Prve kranjske tovarne testenin Žnidaršič & Valenčič v Il. Bistrici po njih izbornem okusu, obilni redilnosti, nizki ceni in jednostavnem pripravljanju. Zahtevajte jih v vseh prodajalnicah jestvin. (2029-5)